

V1: Utfallsrum, slump händelse. Divisionsregeln:

$$P(A) = \frac{\# \text{ gynnsamma utfall}}{\# \text{ utfall}}$$

~~Bayes lag:~~ Bet. sann.

$$P(A|B) = \frac{P(A \cap B)}{P(B)}$$

A, B oberoende om $P(A \cap B) = P(A)P(B)$

V2: Diskreta s.v. pmf: $\{p_u\}$ $p_u = P(X=x_u)$

cdf: $F(x) = P(X \leq x)$ defin. enkla egenskaper.

Vi def. väntevärde $E[X]$ och varians $Var(X)$

- Fördelningar:
- 1) Likformig
  - 2) Bern(p)
  - 3) Bin(n,p)
  - 4) Hs(N, n, p)
  - 5) Geom(p)
  - 6) Nb(r, p)
  - 7) Poi(λ)
-

V3: Kont. s.v. Vi def cdf $F(x) = P(X \leq x)$

och pdf: $f(x) = F'(x)$. Vi def. $E[g(X)]$, $Var(X)$.
 $= \int g(x)f(x)dx$

- Fördelningar:
- 1) U(a, b)
  - 2) Exp(λ)
  - 3) Gamma(α, λ)
  - 4) N(μ, σ^2)

Transformation av s.v. och egenskaper för dessa.

V4: Gemensamma fördelningar, marginal och beting. -förd.

Diskret: $p_{XZ}(n, k) = P(X=n, Z=k)$ G.-f.

2) $P_X(n) = P(X=n) = \sum_k P(X=n, Z=k)$ m.-f. (för X)

3) $P_{Z|X}(h|n) = \frac{P_{XZ}(n,h)}{P_X(n)} = \frac{P(X=n, Z=h)}{P(X=n)}$ bet.-förd.

X, Z oberoende om $P_{XZ}(n,h) = P_X(n) P_Z(h) \cdot \forall (n,h)$

Kont.: 1) $P(a < X < b, c < Z < d) = \int_a^b \int_c^d f_{XZ}(x,y) dx dy$
↑
gen. pdf.

2) $f_X(x) = \int_{-\infty}^{\infty} f_{XZ}(x,y) dy$ - marg.-förd. (Z)

3) Bet. pdf: $f_{Z|X}(y|x) = \frac{f_{XZ}(x,y)}{f_X(x)}$

X, Z oberoende om $f_{XZ}(x,y) = f_X(x) f_Z(y)$

Används t.ex. för $E[X|Z]$ och $Var(X|Z)$

Vi def. Covarians och Correlation.

Fördelningar: 1) $M_n(n; p_1, \dots, p_r)$ 2) $N(\mu_1, \mu_2, \sigma_1^2, \sigma_2^2, \rho)$
(biv. norm.)

Momentgenererande funktion:

Def: $M(t) = E[e^{tX}]$ om den $\exists$.

1) $X \stackrel{d}{=} Z \Leftrightarrow M_X(t) = M_Z(t) \quad \forall t \in (-\epsilon, \epsilon)$

2) $E[X^n] = M^{(n)}(0), \quad \forall n \in \mathbb{N}$

3) $E[e^{tX+sZ}] = E[e^{tX}] E[e^{sZ}] \Leftrightarrow X, Z$ ober.

4) $X_n \rightarrow X \Leftrightarrow M_{X_n}(t) \rightarrow M_X(t) \quad \forall t \in (-\epsilon, \epsilon)$

VS: LLN: $\bar{X}_n := \frac{X_1 + \dots + X_n}{n}$ $E[X_i] = \mu$, $\text{Var}(X_i) = \sigma^2$

och X_i ober. $\Rightarrow \epsilon > 0$.
 $P(|\bar{X}_n - \mu| > \epsilon) \rightarrow 0, n \rightarrow \infty$

CLT: Låt $S_n = X_1 + \dots + X_n$ där X_i ober. med
 $E[X_i] = \mu$, $\text{Var}(X_i) = \sigma^2$

$$\Rightarrow P\left(\frac{S_n - n\mu}{\sigma\sqrt{n}} \leq x\right) \xrightarrow{n \rightarrow \infty} \Phi(x) \quad \forall x$$

Approx:

1) $\text{Bin}(n, p) \approx \mathcal{N}(np, npq)$ $np, nq \geq 5$

2)

$\text{Hg}(n, n, p) \approx \mathcal{N}(np, npq \frac{n-n}{n-1})$, $np, nq \geq 5$

o.s.v.

$$\chi_n^2 := Z_1^2 + \dots + Z_n^2 \quad Z_i \sim \mathcal{N}(0, 1) \quad \text{iid}$$

Chi-kvadrat med k frihetsgrader

Vi har: $\frac{n-1}{\sigma^2} S^2 \sim \chi_{n-1}^2$ $S^2 = \frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^n (X_i - \bar{X})^2$

X_i ober. $\sim \mathcal{N}(\mu, \sigma^2)$

Vb: t-förd $Z \sim \mathcal{N}(0, 1)$ $X \sim \chi_k^2$

$$\Rightarrow \frac{Z\sqrt{k}}{\sqrt{X}} \sim t_k\text{-förd.}$$

$$\Rightarrow \frac{\bar{X} - \mu}{S/\sqrt{n}} \sim t_{n-1} \quad (\text{vanlig test-statistika})$$

Skattningar:

$$\hat{\theta} = \hat{\theta}(X_1, \dots, X_n) \text{ skattar } \theta.$$

Hur väljer vi $\hat{\theta}$? 1) Öppenbart 2) MME 3) MLE

4) korregerad MLE

$$E[\hat{\theta}] = \theta.$$

$$\text{Konsistent skattare: } E[(\hat{\theta} - \theta)^2] \xrightarrow{n \rightarrow \infty} 0$$

$\sqrt{\hat{\theta}}$ kallas för standardfelet. $S_{\hat{\theta}}$ är skattaren av $\sqrt{\hat{\theta}}$.

Konfidensintervall: Skattar θ mha $\hat{\theta}$ och skapar ett $100(1-\alpha)\%$ intervall runt $\hat{\theta}$.

Vi använder ofta normalapproximation (CLT).

Ibland måste vi räkna med den exakta fördelningen.

V7: Hypotes test:

Vi ställer två hypoteser mot varandra.

$$\alpha = \text{signifikansnivån} = P(\text{förk. } H_0 | H_0)$$

$$1-\beta = \text{teststyrkan} = P(\text{förk. } H_0 | H_1)$$

Test-statistika: En funktion av datamängden med olika värden under H_0 och H_1 .

Förkastningsområde $RR = \{T: \text{vi förk. } H_0\}$

Likelihood-ratio test:

$$\frac{f(X | H_0)}{f(X | H_1)}$$

Gener. likelihood-ratio test:

$$\frac{\max_{w \in \Omega_0} f(X | w)}{\max_{w \in \Omega} f(X | w)}$$